

Najczęstsze pytania rodziców

Pytanie rodzica:

Pytanie 1:

Dzień dobry, chciałam zapytać dla jakich dzieci jest grupa Rozwiń Skrzydła?

Odpowiedź:

Dzień dobry. Grupa „Rozwiń Skrzydła” jest dla dzieci (z klas od VI do VIII), które są nieśmiałe, mają kłopoty w relacjach z rówieśnikami lub mają zaniżoną samoocenę. Podczas zajęć młodzież uczy się jak rozwiązywać konflikty i radzić sobie z trudnymi emocjami. Poznaje swoje mocne strony i ćwiczy zachowania asertywne. Dbamy o to, żeby wszyscy na grupie czuli się dobrze, bezpiecznie i w przyjaznym środowisku nabywali nowe umiejętności.

Prowadzące grupę:

mgr Joanna Dorocicz
mgr Bożena Kisielewska – Stańczyk

Pytanie 2:

Jaka jest procedura wydawania opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju bądź orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego?

Podstawą wydania opinii jest złożenie następujących dokumentów:

- **Wniosek rodziców/prawnych opiekunów:** dokładnie wypełniony, z podpisami rodziców we wszystkich miejscach wskazanych we wniosku, z określeniem celu wydania opinii oraz uzasadnieniem.
- **Zaświadczenie lekarskie** potwierdzające zaburzenie/niepełnosprawność dziecka wydane przez lekarza specjalistę
- **Diagnoza psychologiczno - pedagogiczna:** (można dostarczyć diagnozę psychologiczno - pedagogiczną z miejsca, w którym dziecko jest objęte opieką psychologiczno - pedagogiczną).
- Jeśli dziecko uczęszcza do przedszkola potrzebna będzie **opinia o funkcjonowaniu dziecka na terenie przedszkola.**

Opiekunowie prawni zobowiązani są do dołączenia do wniosku kserokopii decyzji sądowej potwierdzającej ich prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem.

Poradnia przyjmuje tylko wnioski kompletne, dokładnie uzupełnione, z podpisami rodziców oraz z wyżej wymienionymi dokumentami. Wnioskodawca jest informowany o terminie posiedzenia Zespołu Orzekającego. Ma prawo wziąć udział w posiedzeniu Zespołu Orzekającego i przedstawić na nim swoje stanowisko.

Opinię przekazuje się wnioskodawcy za pokwitowaniem, w poradni lub na adres wskazany we wniosku w terminie 7 dni od dnia wydania opinii.

Opinię przekazuje się w jednym egzemplarzu.

Podstawa prawna:

Rozporządzenie ministra edukacji narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 3:

.Jak stymulować rozwój mowy dziecka?

- Zadawaj dziecku krótkie proste pytania prowokujące do mówienia. Jeśli dziecko nie zna odpowiedzi, można mu podpowiedzieć i nazwać przedmiot lub czynność. Nigdy jednak nie należy od razu odpowiadać za dziecko. Trzeba dać mu szansę, aby się zastanowiło i spokojnie odpowiedziało.
- Zachęcaj dziecko do udziału w codziennych czynnościach. Opowiadaj o tym, co robicie.
- Wzmacniaj osiągnięcia dziecka poprzez pochwałę oraz powtórzenie wypowiedzianego przez niego słowa.
  - **Czytaj dziecku.** Warto poświęcić choćby 15-30 min dziennie na przeczytanie dziecku bajeczki. To nie tylko rozwija wyobraźnię, lecz także poszerza zasób słownictwa, uczy koncentracji uwagi i daje dziecku poczucie bliskości. Czytajmy dziecku książeczki, nazywajmy to, co widzimy na ilustracjach. Sprawdzajmy, czy rozumie wszystkie wyrazy, zadając mu pytania.
  - **Dbaj o poprawność swoich wypowiedzi.** Nie posługuj się językiem dziecka. Nie spieszczaj nadmiernie form. Nie nazywaj przedmiotów, czynności lub osób w taki sam sposób jak dziecko. Podstawowe zadanie rodziców w okresie kształtowania się mowy dziecka polega na dostarczaniu prawidłowych wzorców wypowiedzi. Rodzice muszą mówić poprawnie! Nie mogą pozwolić sobie na powtarzanie wytworów językowych dziecka.
  - **Wykonujcie zabawy rytmiczno-ruchowe.** Np. wystukiwanie rymu (np. na tamburynie, bębenku, klaszcząc w dłonie). Dziecko porusza się zgodnie z rytmem. Śpiewanie piosenki i jednocześnie pokazywanie np. piosenka: *Głowa - ramiona - kolana - pięty*
  - **Ucz dziecko piosenek, wierszyków i wyliczanek.** Piosenki, wierszyki i wyliczanki rymują się, a dzięki swej melodyjności są łatwe do przyswojenia. Zacznij od krótkich, nawet dwuwiersowych form, by z czasem przechodzić do dłuższych.
    - Wykonuj z dzieckiem ćwiczenia oddechowe utrwalające prawidłowy sposób oddychania (np. dmuchanie piórek, baniek mydlanych, wiatraczków).
- **Naśladujcie odgłosy otoczenia.** Szum wiatru, odkurzacza, odgłosy wydawane przez zwierzęta, warkot silnika samochodu, alarm przejeżdżającej straży pożarnej, zasłyszana melodię (można ją odtworzyć śpiewając lalala) itp.
- **Kontroluj, czy dziecko rozumie Twoje polecenia.** Polecenia powinny być proste i dotyczyć czynności lub przedmiotów, które są dziecku bliskie.
- **Nie wyręczaj dziecka w mówieniu. Nie przerywaj mu.** Jeśli ma trudność z wypowiedzeniem wyrazu, pozwól mu spokojnie dokończyć, po czym powiedz ten wyraz jeszcze raz – poprawnie.
- **Nie śmiej się z jego wypowiedzi. Nie krzycz, jeśli jest niezrozumiała. Nie uciszaj.** To może wywołać zniechęcenie do mówienia.
- **Ważne, aby dziecko miało kontakt z innymi dziećmi i dorosłymi - to wzmocni w nim potrzebę komunikowania się.**
- **Ćwiczcie motorykę małą. Zręczność palców ma związek ze sprawnym artykułowaniem i mówieniem. Wykorzystujemy wszelkie okazje do lepienia, klejenia, nawlekania koralików, budowania z klocków, patyczków. Nie zapominajmy o zabawach paluszkowych - „ldzie rak...” itp. Precyzyjne ruchy rąk, czyli mała motoryka ma ogromny wpływ na rozwój mowy. Pola ruchowe ręki oraz narządów artykulacyjnych znajdują się w sąsiadujących okolicach w korze mózgowej.**

Jeśli u naszego dziecka zauważymy opóźniony rozwój mowy, warto zgłosić się do logopedy. Im wcześniej rozpocznie się prawidłowe oddziaływanie logopedyczne, tym większe szanse na szybkie opanowanie problemu i niedopuszczenie do poważniejszych zaniedbań.

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 4:

Jak ćwiczyć koncentrację uwagi u dziecka?

Istnieje wiele ćwiczeń, gier i zabaw usprawniających koncentrację uwagi, m.in.:

Selekcjonowanie i sortowanie – zabawy, w których przebiegu zadaniem dziecka jest skategoryzowanie przedmiotów i ich pogrupowanie stanowią świetne wyzwanie oraz przyczyniają się do rozwoju intelektualnego malucha.

Rysowanie oburącz - to bardzo angażujące i skuteczne ćwiczenie na koncentrację u dzieci - rysowanie obiema rękami pobudza bowiem współpracę dwóch półkul mózgu. Wydrukuj połowę rysunku - jedną ręką kreśl razem z dzieckiem po śladzie, a drugą (w tym samym czasie) starajcie się narysować odbicie lustrzane obrazka.

Puzzle, krzyżówki, łamigłówki - to najbardziej popularne i zarazem skuteczne ćwiczenia na koncentrację uwagi u dzieci, ponieważ rozwijają w wielu aspektach. Pobudzają myślenie i wyobraźnię, wzbogacają słownictwo i poprawiają koordynację wzrokowo-ruchową.

Gra Memory - to nie tylko dobry pomysł na ćwiczenie pamięci dla dzieci, ale także świetny sposób na spędzanie wolnego czasu z całą rodziną. Gra polega na tym, że trzeba zapamiętywać pary odwróconych obrazków. Ten, kto zbierze najwięcej takich par, wygrywa. Memory to doskonały trening koncentracji i pamięci.

Wyraz na ostatnią literę poprzedniego - Podaj dziecku wyraz i poproś go, aby wymyśliło kolejny, który będzie zaczynać się na ostatnią literę tego, który Ty podałeś. To zadanie, oprócz ćwiczenia na pamięć i koncentrację, stymuluje również sprawność językową oraz wyobraźnię dziecka.

Wspólne czytanie - w trakcie czytania książki poproś dziecko, aby śledziło palcem poszczególne linijki i pokazywało Ci, w jakim miejscu aktualnie jesteś.

Odtwarzanie rytmu – powtarzanie konkretnego dźwięku przy użyciu dłoni lub stóp, a także konkretnych instrumentów to zadanie, wymagające skupienia uwagi, a równocześnie jest to atrakcyjna zabawa dla małych dzieci;

Rysowanie na plecach – w tej zabawie rodzic na plecach dziecka rysuje określony kształt, pisze literę lub cyfrę. Zadaniem dziecka jest odgadnięcie, co rodzic narysował.

Dodatkowo, aby wpłynąć na poprawę koncentracji uwagi dziecka:

- **Naucz dziecko porządku i zadbaj o rytm dnia** – jeśli wszystko ma swoje miejsce, to łatwiej zapamiętać gdzie należy odłożyć. Dziecko, które zostało nauczone dbałości o porządek w domu uczy się równocześnie tego, że organizacja to lepsza koncentracja. Stały rytm dnia jest bardzo przydatny, ponieważ dziecko (szczególnie małe) ma własny zegar biologiczny. Ono wie, że po kolacji będzie czas na kąpiel, chwilę zabawy i sen. Brak rytmu sprawia, że nie tylko dziecko jest „rozregulowane”, ale również cała rodzina.

- **Ogranicz bodźce docierające do dziecka (dystraktory)** - należy pamiętać, że wdrażając ćwiczenia na koncentrację uwagi dla dzieci, trzeba być przede wszystkim cierpliwym. Stosuj ustalone reguły i konsekwentnie ich przestrzegaj. Twoje dziecko potrzebuje jasnych wskazówek, musi wiedzieć, w jakim kierunku ma działać, aby znaleźć prawidłowe rozwiązanie. Towarzysz mu i wspieraj, wspomagając jednocześnie procesy poznawcze i trenując jego umysł.

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 5:

Jak zapobiegać atakom złości u dziecka?

Zapobieganie atakom:

- Wszystkie osoby z najbliższego otoczenia dziecka powinny stosować spójny i konsekwentny system wychowawczy. Konsekwentnie wprowadzać i egzekwować ustalone zasady zachowania wobec rówieśników oraz dorosłych.
- Ustalenie **rutyny dnia i zasad domowych**:
  - dziecko, które wie co się będzie w ciągu dnia działa jest spokojniejsze i ma poczucie bezpieczeństwa – wtedy jego potrzeby są zaspokajane z góry, bo wie kiedy jest czas na zabawę, jedzenie, wyjście z domu;
  - np. jeśli dziecko wie, że jest zasada w domu „słodczy nie jemy przed obiadem”, to nie będzie się tych słodczy domagało jeśli rodzice są konsekwentni, bo wie, że to nie będzie miało sensu;
  - warto zasady domowe co jakiś czas przypominać, by dziecko się ich nauczyło.
- Znajdywanie okazji w ciągu dnia do **odprowadzania napięcia**, np.
  - po przedszkolu warto, by miał chwilę na zrzućenie wszystkich emocji, np. przez wybieganie, zabawę na placu zabaw, zabawę z rodzicami;
  - przed snem warto ustalić wyciszający rytuał, np. kąpiel – jedzenie – bajeczka w łóżku czytana przez rodzica, głaskanie po głowie.
- **Nauka rozpoznawania emocji i radzenia sobie z nimi**:
  - książeczki na temat emocji, np. seria „Uczucia Gucia”, „Kolorowy potwór”, „Emocje. Obracanka”;
  - mówienie o swoich emocjach i ich powodzie, np. – „Przestraszyłam się kiedy ten patyk zleciał z drzewa”, „Zezłościłam się kiedy uciekł mi autobus”;
  - nazywamy uczucia dziecka kiedy cokolwiek do nas mówi: „Musiałeś się ucieszyć kiedy w żłobku był taki dobry deser”, „Mogłeś się przestraszyć, kiedy się potknąłeś” – tworzymy dziecku słownik emocji;
  - nazywamy uczucia innych osób, np. widzimy, że ktoś się kłóci na ulicy – „Chyba się na siebie bardzo złością”;
  - uprzedzanie co się stanie i czego oczekuje się od zachowania: „*Kochanie, widzę, że nadal się bawisz, choć ja Cię proszę, żebyś się ubrał. Podejrzewam, że fajnie się tutaj bawisz, tak?*”;
  - szukamy rozwiązań na chłodno – co mogę zrobić kiedy się złościę, smucę, itp. – do tego warto zaangażować całą rodzinę:
    - robimy listę, zapisujemy każde rozwiązanie jak poradzić sobie ze złością i skreślamy te, które są nieodpowiednie, np. bicie;
    - pudełko rozwiązań – kiedy dziecko jest zdenerwowane albo kiedy ma się chwilę czasu losujemy rozwiązanie i powtarzamy je.
- **Spędzanie czasu sam na sam z dzieckiem**, żeby dać mu całą naszą uwagę – nie możemy skupiać się na dziecku tylko podczas ataków, ale codziennie należy znaleźć wspólną chwilę zabawy, radości, chwaleń – komunikat, że dziecko może zwrócić naszą uwagę również poprzez pozytywne sposoby.

Nawyki kształtują się miesiąc i musi być wielokrotnie powtarzane – na początku dziecko może się jeszcze bardziej buntować, bo nagle rodzice zaczną się inaczej zachowywać, ale warto kontynuować swoje działania.

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 6:

Jak zachęcić dziecko do nauki liczenia?

Wspomagać dzieci w rozwijaniu umiejętności liczenia można poprzez zachęcanie ich do przeliczania różnego rodzaju obiektów, określania, gdzie jest więcej a gdzie mniej a także sumowania oraz odejmowania od siebie różnych elementów. Można w tym celu zarówno wykorzystywać codzienne sytuacje jak i specjalnie je aranżować. Możliwości jest bardzo wiele. Dziecko może, na przykład, przeliczać różne obiekty, pomagając rodzicowi w gotowaniu lub pieczeniu („Potrzebujemy jabłek. Sprawdź, proszę, ile jabłek mamy w misce”, „Wsyp, proszę, do garnka cztery łyżki kakao”) a także podczas zakupów („Musimy kupić siedem bułek. Pomożesz mi?”) czy nakrywania do stołu („Policz, proszę, ile łyżek wyjęłam z szuflady”). Zachęcać do przeliczania różnych elementów możemy także podczas wspólnego oglądania ilustracji w książkach i czasopiśmie dla dzieci („Ile kotków jest na obrazku?”). Dziecko może także liczyć guziki na koszuli, talerze na stole, sprawdzić ile ma piłek, pluszowych misiów lub książek z danej serii, policzyć, ile jest kredek w pudełku, szuflad w komodzie, doniczek na parapecie, kasztanów w koszyku czy czekoladek w bombonierce. Początkowo będzie popełniało błędy – myliło porządek liczebników, opuszczało lub powtarzało niektóre z nich. Nie ma w tym nic dziwnego – nie sposób bowiem nauczyć się liczenia z dnia na dzień. Kształtowanie schematu czynności liczenia jest długotrwałym procesem, wymagającym zgromadzenia ogromnej ilości doświadczeń w tym zakresie. Wspierający rozwój dziecięcego liczenia dorosły powinien zatem jak najczęściej zachęcać do niego dziecko, nie krytykując go w momencie popełniania błędów i nie formułując uogólnień, jak należy liczyć, lecz dostarczając prawidłowego wzorca. Może życzliwie podpowiadać kolejne liczebniki, chwycić, za przyzwoleniem dziecka, jego rączkę i kierować nią podczas przeliczania („Policzmy razem”) lub samemu poprawnie przeliczyć przedmioty na oczach dziecka („Teraz ja policzę”). Rolą dorosłego jest umożliwienie mu zaobserwowania, jak on sam liczy, a także umożliwienie osłuchania się z liczebnikami, poprzez ich podpowiadanie. Ważne, także, aby nagradzał (uśmiechem, zainteresowaniem, dobrym słowem lub aprobującym gestem) podejmowane przez dziecko próby naśladowania go.

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 7:

Jak rozwijać funkcje wzrokowe u dziecka?

Przykłady ćwiczeń rozwijających percepcję wzrokową:

- odnajdywanie na obrazkach drobnych szczegółów (pokaż gdzie jest...),
- odnajdywanie podobieństw i różnic w prezentowanych dziecku obrazkach o tej samej tematyce,
- dobieranie par jednakowych obrazków – można wykorzystać grę „memory”,
- składanie obrazka pociętego na części (można wykorzystać pocztówki),
- układanie elementów wg wzoru – klocki, puzzle, pocztówki,
- dobieranie elementów do całości obrazka – np. sklep z warzywami, spożywczy; poszukujemy odpowiednich produktów pasujących do danego sklepu,
- rysowanie kompozycji z figur geometrycznych za pomocą szablonów; powtarzanie elementów wg. Schematu,
- rysowanie demonstrowanych przedmiotów np. samochodu, domku, drzewa,
- spostrzeganie zmian w układaniu elementów (dół, góra, prawa, lewa strona itd.),
- klasyfikowanie przedmiotów według rodzaju, kształtu, ilości, koloru,
- rysowanie po śladzie (łączenie kresek w linie tworzące element),
- kalkowanie przez kalkę techniczną,
- przerysowywanie figur geometrycznych (według wzoru).

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 8:

Jakie ćwiczenia wykonywać, aby usprawniać funkcje słuchowe dziecka?

Przykłady ćwiczeń:

- dzielenie zdań na wyrazy.
- wyszukiwanie obrazków na dana głoskę np. „p” – „pies”,
- dzielenie wyrazów na sylaby z klaskaniem np. „ka-wa”,
- rozróżnianie dźwięków np.: pluskanie w wodzie, gniecenie papieru, rozpoznawanie po głosie różnych osób,
- gry i zabawy rytmiczne (wykonywanie ruchów na hasło muzyczne),
- wydzielanie głoski na początku, na końcu i w środku wyrazu,
- nauka krótkich wierszyków i piosenek,
- ćwiczenie różnicowania dźwięków z otoczenia (co teraz słyszą?),
- odtwarzanie struktur dźwiękowych w układach przestrzennych np. z klocków,
- grupowanie obrazków na tą samą głoskę (pies, pióro, papier),
- odgadywanie głosek na początku wyrazu i szukanie kolejnych, podejmowanie prób tworzenia sylab i czytanie prostych wyrazów.

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 9:

Jak wspierać rozwój poznawczy dziecka?

Przykłady działań:

- dostarczenie informacji na temat rodziny, miejsca zamieszkania, wykonywanej pracy przez rodziców,
- zaznajamianie z najbliższym otoczeniem, miastem, ulicą, na której mieszka dziecko, obiektami kulturowymi,
- prowadzenie rozmów na różne tematy, zadawanie pytań odtwórczych, problemowych, oczekiwanie rozwiniętych wypowiedzi,
- czytanie dziecku książeczek, prowadzenie rozmów dotyczących ich treści, stosowanie pytań o postaci, fakty, sytuacje, sprawdzanie rozumienia tekstu,
- rozwiązywanie zagadek,
- prowadzenie zabaw w oparciu o zabawki dydaktyczne rozwijające myślenie,
- zadawanie pytań co trzeba zrobić żeby... np. upiec ciasto, zrobić sobie kanapkę (dziecko ma wymienić następujące po sobie czynności),
- wykorzystywać układanki obrazkowe tworzące historyjkę,
- prowadzenie zabaw uczących klasyfikacji rozpoznawania podobieństw i różnic, tworzenia zbiorów, liczebników porządkowych, dodawania i odejmowania.

Odpowiedzi udzieliła: mgr Marta Deja – pedagog

Pytanie 10:

Jaką szkołę wybrać dla dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?

Dziecko z specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - wybór szkoły

Dzieci z dysfunkcją zmysłów, z uszkodzeniem narządu ruchu, niepełnosprawnością intelektualną i autyzmem spotykają na swojej drodze rozwojowej przeszkody, które utrudniają im dostosowanie się do standardowych wymagań edukacyjnych. Jak więc im pomóc? Na jaką szkołę się zdecydować?

W zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności można zdecydować się na szkołę powszechną, integracyjną lub specjalną albo specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy. Decyzja o wyborze placówki kształcenia jest istotna ze względu na samopoczucie i rozwój dziecka. W przypadku dzieci z niepełnosprawnością funkcja wychowawcza bywa istotniejsza niż edukacyjna.

Dla wielu z nich nawiązanie kontaktów w grupie rówieśniczej będzie cenniejsze dla ogólnego rozwoju niż postępy edukacyjne. Przy wsparciu poradni rodzic może najwłaściwiej ocenić, w jakim środowisku dziecko będzie miało najlepsze warunki rozwoju i czuć się bezpieczne. Aby korzystać z kształcenia specjalnego uczeń musi mieć wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Wydawaniem orzeczeń zajmuje się zespół orzekający działający przy poradni psychologiczno-pedagogicznej. Dokument określa formy wsparcia i pomocy z jakiej może korzystać dziecko.

Istnieją trzy zasadnicze typy szkół:

- Powszechna – publiczna szkoła przeznaczona dla dzieci mieszkających w jej obwodzie,
- Integracyjna lub z oddziałami integracyjnymi – dla uczniów pełnosprawnych i z niepełnosprawnością; na 15-20-osobową klasę przypada piątka dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, dzieci z niepełnosprawnością są wspierane przez nauczyciela wspomagającego.
- Specjalna – dla dzieci z niepełnosprawnością, zatrudnia nauczycieli z kwalifikacjami odpowiednimi do niepełnosprawności uczniów i zapewnia warunki pobytu stosowne do ich niepełnosprawności.

Rodzic ma prawo zapisać dziecko do wybranej przez siebie szkoły, bez względu na jej typ i rodzaj niepełnosprawności dziecka. Jednak o przyjęciu do szkoły decyduje dyrektor.

Szkoła, do której dziecko zostało przyjęte, ma obowiązek uwzględnić i zrealizować zalecenia wg orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Decyzja o wyborze szkoły będzie dla części rodziców trudna. Dobrze jest pamiętać, że najważniejsze jest w tej sytuacji dziecko. Jakąkolwiek decyzję podejmą rodzice, musi ona mieć na względzie przede wszystkim jego dobro.

Opracowała: Marzena Szczerbicka-Grzybowska – psycholog